

KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLIERIAUS TARNYBOS 2008 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

Kupiškio rajono savivaldybės kontrolieriaus tarnyba (toliau - Tarnyba) yra savivaldybės biudžetinė įstaiga, prižiūrinti, ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas Savivaldybės turtas bei patikėjimo teise valdomas valstybės turtas, kaip vykdomas savivaldybės biudžetas bei naudojami kiti piniginiai ištekliai. Tarnyba yra atskaitinga Savivaldybės tarybai. Tarnybos atliekamo audito išorinę peržiūrą atlieka Valstybės kontrolė.

Vykdamas Tarnybai priskirtą išorės audito funkciją, siekiama skatinti viešojo sektoriaus atskaitingumą, į rezultatus ir žmonių poreikius orientuotą valdymą. Tarnyba pateikia nuomonę, ar Savivaldybės įstaigos ir institucijos mokesčių mokėtojų pinigus ir Savivaldybės turtą apskaito teisingai ir naudoja racionaliai pagal paskirtį. Sudėtinga kontroliuoti nuolat besikeičiančią aplinką, todėl Savivaldybės kontrolierius parengė strategiją, kur Tarnyba turi susitelkti. 2008 metais Tarnyba dirbo vadovaudamasi 2008 metų veiklos planu, kuriame pateikiamos pagrindinės institucijos veiklos kryptys, tikslai, uždaviniai, laukiami institucijos veiklos rezultatai. Tarnybos veikla organizuota taip, kad vadovaujantis atliktais auditais, galima būtų pateikti Savivaldybės tarybai dvi bazines išvadas, apimančias visą viešąjį Savivaldybės sektorių, bei, teikiant veiklos ataskaitą, galima būtų paaiškinti Savivaldybės tarybai ir rajono bendruomenei veiklos rezultatus ir atsiskaityti už panaudotus Savivaldybės biudžeto asignavimus, skirtus Tarnybai.

Vykdydamas Tarnybai priskirtas funkcijas ir įgyvendinant numatytus tikslus bei uždavinius, Savivaldybės kontrolierius patvirtino 2008 metų veiklos planą (kuriam buvo pritarta Kontrolės komiteto posėdyje) bei 2008 metų finansinių (teisėtumo) auditų programą ir veiklos auditų programą, apie kurių vykdymą atsiskaityta Kontrolės komiteto posėdyje.

Tarnybos veiklos planas įvykdytas ne visiškai dėl kontrolierės ligos ir neplanuotų patikrinimų. 2008 metais iš viso atlikta 10 auditų, parengta 10 audito ataskaitų, 6 išvados bei Tarnybos veiklos ataskaita.

Tarnybos darbas neapsiribojo vien auditine veikla, kadangi ji yra biudžetinė įstaiga ir privalo vykdyti visas jai priskirtas funkcijas. Tarnyboje yra nuolat tvarkoma raštvedyba, registrai, dokumentacijos bylos, archyviniai dokumentai, rengiami norminiai aktai, leidžiami įsakymai. Dalyvauta Savivaldybių kontrolierių asociacijos veikloje, tarptautinėje regioninių viešojo sektoriaus auditorių organizacijoje EURORAI, Savivaldybės tarybos, komitetų posėdžiuose, mokymuose, buvo priimami interesantai, atliekamas aiškinamasis darbas, prevencija, teikiama informacija raštu ir žodžiu, vykdomi kiti darbai.

Išvados dėl Savivaldybės ataskaitų

Igyvendinant Tarybos strateginį tikslą - prižiūrėti, kaip valdomas ir naudojamas Savivaldybės turtas, kaip vykdomas Savivaldybės biudžetas, Kontrolierius atliko auditus bei parengė privalomas išvadas Tarybai.

2008 metais ataskaitų audito išvadose buvo pateiktos 3 sąlyginės nuomonės.

Besąlyginė nuomonė pareiškama, kai auditoriai neturi reikšmingų pastabų dėl finansinės atskaitomybės ir (ar) kitų ataskaitų, apskaitos sistemos ir teisės aktų pažeidimų, kurie keistų auditorių nuomonę.

Sąlyginė nuomonė pareiškama, kai auditoriai nustato klaidas ir teisės aktų pažeidimus ir (ar) be tam tikrų pastabų negali pareikšti besąlyginės nuomonės.

Neigiama nuomonė pareiškama, kai auditoriai nustato reikšmingas klaidas ir reikšmingus teisės aktų pažeidimus.

Atsisakoma pareikšti nuomonę, kai audito metu negalima gauti pakankamų, patikimų ir tinkamų įrodymų, taip pat, kai yra reikšmingų auditorių darbo apribojimų.

Išvada dėl Kupiškio rajono savivaldybės 2007 metų biudžeto įvykdymo apyskaitos

- Savivaldybės biudžeto išlaidų valstybinėms (perduotoms savivaldybėms funkcijoms atlikti įvykdymo ataskaitoje (forma Nr. B-15 metinė), valstybinės (perduotos savivaldybėms) funkcijos „Priešgaisrinių tarnybų organizavimas“ yra pateiktos padidintos (darbo užmokesčio – 4,9 tūkst. Lt ir socialinio draudimo įmokų – 1,1 tūkst.Lt) ir sumažintos (darbdavių socialinė parama pinigais - 6,0 tūkst. Lt) kasinės išlaidos.
- Savivaldybės biudžeto išlaidų mokinio krepšeliui finansuoti įvykdymo ataskaitoje (forma Nr. B-13 metinė) yra pateiktos 18,3 tūkst. Lt padidintos darbo užmokesčio ir šia suma sumažintos darbdavių socialinė parama pinigais kasinės išlaidos.
- Savivaldybės administracijos balanse (Forma Nr.1 metinė) ilgalaikis turtas ir ilgalaikio turto fondas nepadidinti 685 tūkst.Lt, atitinkamai neperskaičiuotas ilgalaikio turto nusidėvėjimas. 2008 m. sausio 1 d. Formoje Nr.6 (metinė) neteisingai atvaizduotas debetinis ir kreditinis įsiskolinimas

Savivaldybės kontrolieriaus nuomone, išskyrus poveikį, kurį turėtų ankstesnėje pastraipoje išdėstyti dalykai, Kupiškio rajono savivaldybės 2007 metų biudžeto įvykdymo ataskaita visais reikšmingais atvejais parengta pagal Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros ir Lietuvos Respublikos 2007 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo, kitų teisės aktų reikalavimus, nustatytus Ataskaitai sudaryti, joje nėra reikšmingų iškraipymų lyginant su Savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojų pateiktomis sąmatų įvykdymo ataskaitomis ir kitais Finansų ir biudžeto skyriaus tvarkomais duomenimis, iš kurių ji buvo sudaryta.

Išvada dėl Kupiškio rajono savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto 2007 metų ataskaitos ir išvada dėl patikėjimo teise valdomo valstybės turto 2007 metų ataskaitos

Kontrolieriaus nuomonė dėl 2007 metų statistinė valstybės turto ataskaitos (VT-01 metinė), atsižvelgiant į 1-3 punktuose paminėtus pastebėjimus, yra sąlyginė. Atsižvelgiant į auditų rezultatus ir 1 - 6 punktuose paminėtus pastebėjimus, Kontrolieriaus nuomonė dėl statistinės Savivaldybės turto 2007 metų ataskaitos (VT-02 metinė) yra sąlyginė:

1. Kupiškio rajono savivaldybės viešoji biblioteka neteisingai apskaitė Savivaldybės turta ir neteisingai jį parodė kaip valstybės patikėjimo teise valdomą turta, bei valstybės 2007 metų ataskaitos VT-01 ilgalaikio turto 1000, 1300, 1350, 1351 eilutėse padidino vertę 21 tūkst. Lt praėjusių ataskaitinių metų pabaigoje ir 25 tūkst. Lt ataskaitinių metų pradžioje, ir neatvaizdavo turto atitinkamose Savivaldybės turto 2007 metų ataskaitos VT-02 eilutėse.
2. Kupiškio rajono savivaldybės viešoji biblioteka neteisingai į apskaitą prie Savivaldybės turto įtraukė valstybės patikėjimo teise valdomo trumpalaikio turto už 3332,96 Lt. Valstybės patikėjimo teise valdomo turto ataskaitos VT-01 ataskaitinio laikotarpio pabaigoje 3000 eilutėje neatvaizduota atsargų ir trumpalaikio turto už 1 tūkst.Lt.
3. Kupiškio rajono savivaldybės viešoji biblioteka neteisingai atvaizdavo nematerialųjį turta (licenciją serveriui) ataskaitos VT-01 ataskaitinių metų pabaigoje 1350 eilutėje ir padidino likutinę vertę 10 tūkst. Lt. Ši suma tinkamai neatvaizduota ataskaitos nematerialiojo turto 2000, 2300 eilutėse.

4. Kupiškio rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje garažo likutinė vertė statistinėje ataskaitoje VT-02 neatvaizduota kitų pastatų eilutėje 1126 ataskaitinio laikotarpio pradžioje – 3218 Lt, o ataskaitinio laikotarpio pabaigoje -3110 Lt. Ši vertė neteisingai atvaizduota su likusia pastatų verte.
5. Neteisingai ataskaitoje VT-02 Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos ilgalaikis nekilnojamas turtas už 114 tūkst. Lt ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir 107 tūkst. Lt ataskaitinio laikotarpio pabaigoje parodytas 1123 eilutėje, kaip švietimo ir mokslo įstaigų pastatai.
6. Savivaldybės administracija negalėjo finansiniais dokumentais pagrįsti, kad nuomos sutartyje su AB „Lelija“ numatytos nuosavomis lėšomis Nuomininko atlikto kapitalinio remonto sąnaudos 685 000 Lt yra įtraukiamos į patalpų nuomos mokesčius. Patalpų vertė šia suma nepadidinta, atitinkamai neperskaičiuotas ilgalaikio turto nusidėvėjimas. Turto vertė neatvaizduota statistinėje ataskaitoje VT-02.

Kadangi išvadų prieduose Savivaldybės tarybai jau buvo pateikta išsami informacija apie finansinių auditų rezultatus, todėl jų čia nekartosiu, bet pateiksiu svarbesnius pastebėjimus bei duomenis apie teiktas ir įgyvendintas (neįgyvendintas) rekomendacijas.

Savivaldybės ataskaitų auditas

Savivaldybės ataskaitų audito tikslas - įvertinti, ar Savivaldybės biudžeto įvykdymo apyskaita, Savivaldybei ir valstybei nuosavybės teise priklausančios turto ataskaitos (toliau - Ataskaitos) visais reikšmingais atvejais parengtos pagal teisės aktų reikalavimus, ar jose nėra reikšmingų informacijos iškraipymų, palyginti su duomenimis, iš kurių jos sudarytos.

Atlikus Kupiškio rajono savivaldybės 2007 metų biudžeto įvykdymo ataskaitos ir Savivaldybės biudžeto vykdymo auditą, Savivaldybės kontrolierius nustatė, kad:

- Nesilaikant Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimų, Kupiškio rajono savivaldybės administracija į Debetinio ir kreditinio įsiskolinimo 2008 m. sausio 1 d. ataskaitą (forma Nr. 6- sav., metinė) neįtraukė su AB „Lelija“ negyvenamųjų patalpų nuomos sutartyje numatytų 685 tūkst. Lt nuomininkų lėšomis atliktų pastatų rekonstrukcijos darbų įsiskolinimo, dengiamo kas mėnesį, užskaitant kaip mokesťį už patalpų nuomą.
- Šie įsiskolinimai neįtraukti į suvestinę 2007 metų Savivaldybės biudžeto įvykdymo ataskaitą.

Audito metu nustatyta teisės aktų pažeidimų ir kitų trūkumų:

- Biudžetinių įstaigų, viešųjų įstaigų, Savivaldybės kontroliuojamų uždaryjū akcinių bendrovių vadovai neteikia Tarybai veiklos ataskaitų ir neatsiskaito už vykdomų programų rezultatus.
- Savivaldybės administracijos direktorius 2007 metais neatsiskaitė Savivaldybės tarybai ir neteikė savo veiklos ataskaitos, neinformavo Savivaldybės gyventojų apie savo veiklą.
- Savivaldybės taryba nėra nustačiusi įstaigų vadovų materialinio skatinimo tvarkos. Kasmet skiriami ir didinami priedai nesiejami su įstaigos veiklos rezultatais.
- *Savivaldybės taryba nėra patvirtinusi mokesčių lengvatų teikimo juridiniams asmenims tvarkos.*
- *Nors ir pastebima ženkli pažanga, tačiau atskirais atvejais Savivaldybės administracijos direktoriaus rezervo lėšos 2007 metais tiesiogiai paskirstytos Savivaldybės biudžetinėms įstaigoms, kultūriniais renginiams ar kitoms veiklos sritims remti. Iš rezervo skiriant lėšas šiems tikslams, nesilaikoma ne tik Savivaldybėje nustatytos šių veiklos sričių finansavimo tvarkos, bet ir sudaromos nevienodos sąlygos biudžetinėms įstaigoms gauti savivaldybės finansavimą.*

Savivaldybės kontrolierius konstatavo, kad nepakankamas Savivaldybės biudžeto, jo sudarymo ir vykdymo viešumas. Kupiškio rajono savivaldybės administracija, vykdydama Kontrolieriaus rekomendacijas informavo, kad Savivaldybės interneto svetainėje pateikta informacija apie Savivaldybės biudžeto vykdymą.

Tačiau ir šiais metais (kaip ir ankstesniais) Savivaldybės administracija nesiėmė reikiamų priemonių, siekdama užtikrinti, kad Savivaldybės biudžeto lėšos ir turtas būtų naudojami ekonomiškai, efektyviai ir rezultatyviai: kad biudžetinių įstaigų vadovai atsiskaitytų už savo veiklą, kad būtų nustatyta įstaigų vadovams mokamų priedų apskaičiavimo tvarka, siekiant, kad priedai būtų mokami už veiklos rezultatus, nenustatyta mokesčių lengvatų teikimo juridiniams asmenims tvarka.

Atlikus dviejų Savivaldybės suvestinių statistinių ataskaitų - *Valstybės turto ataskaitos (VT-01) ir Savivaldybės turto ataskaitos (VT-02)* - auditą, nustatyta, kad dėl Savivaldybės viešosios bibliotekos ir Savivaldybės administracijos klaidų suvestinėse Valstybės turto ataskaitoje (VT-01) ir Savivaldybės turto ataskaitoje (VT-02) pateikta neteisinga informacija.

Audito metu nustatyti neatitikimai apskaitoje ir ataskaitose bus ištaisyti teikiant 2008 metų statistines turto ataskaitas.

Finansinis auditas

Finansinio (teisėtumo) audito tikslas - įvertinti audituojamo subjekto vidaus kontrolę, įskaitant finansų valdymą, audituojamo subjekto turto (valstybės ar savivaldybės) valdymo, naudojimo, disponavimo juo teisėtumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę dėl finansinių ir kitų ataskaitų tikrumo ir teisingumo.

2008 metais ribotos apimties auditas atliktas Kupiškio rajono savivaldybės viešajoje bibliotekoje. Audito metu įstaigos veikloje nustatyti teisės aktų pažeidimai, darantys reikšmingą įtaką informacijos pateikimui jų finansinėse ataskaitose, dėl ko Kontrolierius pareiškė sąlyginę nuomonę dėl 2007 metų savivaldybės nuosavybės teise priklausančio turto ir patikėjimo teise valdomo valstybės turto ataskaitų.

Sąlyginę nuomonę pareiškta ir dėl auditų metu nustatytų teisės aktų pažeidimų ir kitų trūkumų:

- Bibliotekos veiklą reglamentuojantys dokumentai neatitinka teisės aktų reikalavimų, Bibliotekos nuostatuose nenurodyti filialai, nepatvirtinti filialų veiklos nuostatai, jie neįregistruoti Juridinių asmenų registre.
- Bibliotekos nuostatuose nenumatyta, kad Biblioteka gali valdyti, naudoti ir disponuoti panaudos pagrindais gautą turtą, valstybei nuosavybės teise priklausančią turtą.
- Kontrolierius negali patvirtinti, kad Bibliotekos pastatai, kurių bendra likutinė vertė - 107 tūkst. Lt, tikrai valdomi patikėjimo teise, nes Biblioteka patikėjimo teisės neįregistravusi Nekilnojamojo turto registre.
- Bibliotekos buhalterinėje apskaitoje (užbalansinėje sąskaitoje) neapskaitomas pagal panaudos sutartis valdomų patalpų kiekis (1359 kv. metrai) ir vertė. Biblioteka nesiėmė priemonių, kad turtas būtų perduotas su verte, kaip to reikalauja teisės aktai.
- Kontrolierius negali patvirtinti, kad Bibliotekos 17 filialų patalpos valdomos, naudojamos ir disponuojamos teisėtai, nes panaudos sutartys neįregistruotos Nekilnojamojo turto registre.
- Savivaldybės administracijos, Kultūros centro, švietimo įstaigų Bibliotekai perduotų patalpų panaudos pagrindais atskirais atvejais plotai bei pačios patalpos nesutampa su plotais bei pastatais, nurodytais panaudos sutartyse ir perdavimo - priėmimo aktuose .
- Kontrolierė negali patvirtinti, kad Bibliotekos tvarkoma buhalterinė apskaita atitinka Buhalterinės apskaitos įstatymo 4 straipsnio reikalavimus ir yra tinkama, objektyvi,

palyginama, išsami bei naudinga vidaus ir išorės vartotojams, nes Bibliotekoje patvirtintas sąskaitų planas, neatsižvelgiant į specifinę bibliotekos veiklą. Sąskaitų plane nenurodyta bibliotekos fondo apskaitos sąskaita, nedetalizuotos kitos Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto sąskaitos.

- Nesivadovaujant Inventorizacijos tvarkos reikalavimais, kad materialiai atsakingi ir atskaitingi už inventorizuojamą turtą asmenys negali būti inventorizacijos komisijos nariai, Bibliotekoje direktoriaus pavaduotoja įtraukta į komisiją kaip komisijos pirmininkė ir yra materialiai atsakinga už turtą.
- Savivaldybei nuosavybės teise valdomo turto ataskaitos VT-02 ataskaitinio laikotarpio pabaigoje 3000 eilutėje Biblioteka per daug parodė atsargų ir trumpalaikio turto už 1 tūkst.Lt.
- Netikslus statistinių ataskaitų VT-01 ir VT-02 pateikimas Kupiškio rajono savivaldybės administracijai įtakojo neteisingos bei netikslios informacijos apie valstybės patikėjimo teise valdomo ir Savivaldybės nuosavybės teise priklausančio turto pateikimą suvestinėje Savivaldybės ataskaitoje VT-01 ir VT-02, kurios teikiamos Statistikos departamentui, Kupiškio rajono savivaldybės tarybai, Savivaldybės kontrolieriui.

Atlikus finansinį auditą, audituotiems subjektams buvo pateiktos rekomendacijos dėl nustatytų klaidų ištaisymo, apskaitos sutvarkymo, vidaus kontrolės stiprinimo.

Viešosios bibliotekos vadovybė geranoriškai reagavo į pateiktas pastabas ir rekomendacijas. Didesnę dalį trūkumų ir neatitikimų teisės aktams įstaiga ištaisė per rekomenduojamą laikotarpį. Dalis rekomendacijų liko neįgyvendinta.

Dėl didelio nustatytų pažeidimų kiekio Kontrolierius ir 2009 metų veiklos plane yra numatęs atlikti ribotos apimties auditą Viešojoje bibliotekoje.

Paprastai finansiniai auditai pradami einamaisiais finansiniais metais. Jų metu susipažįstama su įstaigos veikla, apskaita, 9 mėnesių finansine atskaitomybe, vidaus kontrole, nustatomos rizikos, teikiami siūlymai vadovybei nustatytoms klaidoms ištaisyti bei rizikoms suvaldyti dar iki metinės atskaitomybės parengimo. 2008 metais neatliktas plane numatytas finansinis auditas Kupiškio kultūros centre. Šis auditas numatytas 2009 metų veiklos plane, jį baigti planuojama 2010 metais.

Veiklos auditas

Veiklos audito tikslas yra įvertinti audituojamo subjekto viešojo ir vidaus administravimo veiklą ekonomiškumo, efektyvumo ir rezultatyvumo požiūriu bei atskleisti veiklos tobulinimo galimybes. 2008 metais atliktas vienas veiklos auditas. Jis atliktas gavus Savivaldybės tarybos užklausimą atlikti veiklos plane nenumatytą veiklos auditą. Dėl šios priežasties nebuvo atlikti anksčiau suplanuoti auditai.

Pastatų, esančių Gedimino g. 53 b ir 53 c, nuomos vertinimas

Audito metu nustatyta, kad :

- Savivaldybės administracija nepakankamai efektyviai valdo, naudoja ir disponuoja Savivaldybės nekilnojamoju turtu adresu Gedimino g. 53 b ir 53 c, kuris perduotas kitiems subjektams nuomos, o vėliau dalis turto ir patikėjimo teisės pagrindais, todėl yra rizika, kad ir kitas turtas gali būti valdomas ir naudojamas netinkamai.
- Kontrolierius negalėjo patvirtinti, kad nekilnojamas turtas, esantis adresu Gedimino g. 53 b ir 53c, buvo perduotas AB „Lelija“ teisėtai, nes sprendimai dėl turto perdavimo kitiems subjektams nuomos pagrindais Lietuvos Respublikos Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo nustatyta tvarka nepriimti.
- Savivaldybės administracija negalėjo finansiniais dokumentais pagrįsti, kodėl apskaitos registruose ir finansinėje atskaitomybėje neparodytas neskaičiuojamas patalpų nuomos mokestis iš AB „Lelija“, kuri nuomos pagrindais naudojo patalpas, esančiomis adresu Gedimino g. 53 b ir 53 c nuo 1998 m. gruodžio 4 d.
- Savivaldybės administracija negalėjo finansiniais dokumentais pagrįsti, kad nuomos sutartyje su AB „Lelija“ numatytos nuosavomis lėšomis Nuomininko atlikto kapitalinio remonto sąnaudos 685 000 Lt yra įtraukiamos į patalpų nuomos mokesčius.
- Savivaldybės administracijos vadovybė neužtikrino, kad Savivaldybės turtas būtų naudojamas pagal paskirtį, valdomas ekonomiškai, darbuotojai ne iki galo vykdė savo funkcijas, kad išnuomotas turtas būtų teisiškai ir teisingai apskaitytas.
- Savivaldybės administracijoje nenustatytos finansų kontrolės priemonės, kurios užtikrintų, kad Savivaldybės turtas, perduotas nuomos pagrindais, būtų valdomas vadovaujantis teisės aktais. Vidaus kontrolė silpna.

Savivaldybės administracijos direktoriui Kontrolierius rekomendavo imtis neatidėliotųjų priemonių, kurios užtikrintų:

1. visų ūkinių įvykių ir įvykusių ūkinių operacijų įtraukimą į apskaitą, tikslių ir teisingų likučių finansinėse ataskaitose pateikimą;

2. kad inventurizacijos metu būtų inventorizuojamos skolos ir ilgalaikis turtas perduotas nuomos pagrindais pagal jos gavėjus;
3. kad Savivaldybės turtas perduotas naudotis pagal patikėjimo teisės, panaudos ir nuomos sutartis būtų registruojamas Nekilnojamo turto registre;
4. kad nuomos sutartis su AB „Lelija“ dėl sutartinių sąlygų neatitikimo galiojantiems teisės aktams būtų peržiūrėta ir papildyta;
5. kad būtų priimti sprendimai, vadovaujantis norminiais aktais, dėl pastato Gedimino g. 53 b vertės padidinimo AB „Lelija“ lėšomis atlikto patalpų remonto ir perskaičiuotas su tuo susijęs pastato nusidėvėjimas.
6. kad būtų inicijuojamas Savivaldybės tarybos sprendimas dėl nuomos sutartyje numatytų remonto lėšų 685 000 Lt įtraukimo į nuomos mokesčių;
7. kad būtų juridškai sutvarkyta valdymo ir naudojimosi teisė į valstybinę žemę, esančią po pastatu Gedimino g.53 b, kurioje patalpomis naudojasi AB „Lelija“ ir nemoka žemės nuomos mokesčio.

Kontrolieriaus tarnyba pateikė rekomendacijas Savivaldybės administracijai, tačiau ši nesiėmė pakankamų priemonių rekomendacijoms įgyvendinti.

Paskolų ėmimo galimybių vertinimas

Pagal Savivaldybės administracijos prašymus Kontrolierius atliko keturis auditus, susijusius su Savivaldybės skolinių santykių galimybių vertinimais ir pateikė Savivaldybės tarybai išvadas.

Atlikęs Kupiškio rajono savivaldybės **tarnybinių lengvųjų automobilių ir mikroautobusų įsigijimo lizingo (finansinės nuomos) būdu iki 500 tūkst. Lt** neviršijant teisės aktais nustatytą skolinimosi limitų galimybių vertinimą, Kontrolierius nustatė neatitikimus teisės aktams ir, siekdamas skaidraus ir efektyvaus Savivaldybės biudžeto lėšų ir turto naudojimo, Savivaldybės administracijos direktoriui pateikė pasiūlymus:

- Inicijuoti Kupiškio rajono savivaldybės tarybos sprendimo projektą siekiant nustatyti, kad iš savivaldybių biudžetų išlaikomos biudžetinės įstaigos ne brangesnius kaip 60 tūkst. litų (be pridėtinės vertės mokesčio) tarnybinius lengvuosius automobilius gali įsigyti tik steigėjo leidžiamos, o brangesnius kaip 60 tūkst. litų (be pridėtinės vertės mokesčio) tarnybinius lengvuosius automobilius - tik Savivaldybės tarybos leidžiamos.
- Inicijuoti Tarybos sprendimo projektą siekiant nustatyti, kad iš Savivaldybės biudžeto išlaikomoms biudžetinėms įstaigoms išlaidų tarnybiniams lengviesiems automobiliams,

išskyrus specialios paskirties lengvuosius automobilius, išlaikyti arba nuomoti dydis – iki 1,5 procento asignavimų išlaidoms, tvirtinamų šių įstaigų metinėse išlaidų sąmatose.

- Teikti Kupiškio rajono savivaldybės tarybai sprendimo projektą siekiant nustatyti tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo iš Savivaldybės biudžeto išlaikomose biudžetinėse įstaigose taisykles.
- Teikti Kupiškio rajono savivaldybės tarybai sprendimo projektą siekiant nustatyti Savivaldybės institucijų ir įstaigų valstybės tarnautojams už netarnybinio automobilio naudojimą tarnybos reikmėms kas mėnesį degalų išlaidoms ir automobilio amortizacijai padengti – iki 0,3 kompensacijų mokėjimo taisykles.
- Administracijos direktoriaus patvirtintas Tarnybinių automobilių Savivaldybėje naudojimo tvarkos aprašas nenumato galimybės naudoti automobilius, įsigytus lizingo (finansinės nuomos) būdu.

Savivaldybės administracija Kontrolieriui pateikė Tarnybinių automobilių naudojimo tvarkos aprašo papildymą, tačiau neįvykdytos Kontrolieriaus rekomendacijos teikti Savivaldybės tarybai sprendimo projektą siekiant nustatyti tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo iš savivaldybės biudžeto išlaikomose biudžetinėse įstaigose taisykles bei teikti Kupiškio rajono savivaldybės tarybai sprendimo projektą siekiant nustatyti Savivaldybės institucijų ir įstaigų valstybės tarnautojams už netarnybinio automobilio naudojimą tarnybos reikmėms kas mėnesį degalų išlaidoms ir automobilio amortizacijai padengti – iki 0,3 kompensacijų mokėjimo taisykles.

Įvertinus teisės aktais nustatytus savivaldybės skolinių santykių limitus, Kontrolierius pateikė Savivaldybės tarybai išvadas:

1. Kupiškio rajono savivaldybės skolinimosi limitai leidžia Savivaldybei priimti ilgalaikius skolinimosi įsipareigojimus iki 500 tūkst. Lt.
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtinta Tarnybinių lengvųjų automobilių įsigijimo, nuomos ir naudojimo biudžetinėse įstaigose tvarka nenumato galimybės sudaryti lizingo (finansinės nuomos) sutartis įsigyjant tarnybinius lengvuosius automobilius.

Atlikus Kupiškio rajono **savivaldybės ilgalaikės paskolos iki 2300,0 tūkst. Lt ėmimo iš kredito įstaigų galimybių vertinimą**, Kontrolierius nustatė, kad iš paskolos lėšų numatomų objektų sąrašė yra įtraukti 845 700 Lt vertės projektavimo darbai ar remonto darbai, kurie neatitinka investicinio projekto reikalavimų, nurodytų Lietuvos Respublikos investicijų įstatyme.

Pvz.: Kupiškio L.Stuokos – Gucevičiaus aikštės rekonstrukcijos projektavimui (100 000 Lt), Sveikatingumo komplekso Kupiškio mieste statybos projektavimui (130 000 Lt), investicinių, techninių projektų rengimui (105 700 Lt), Kupiškio Lauryno Stuokos –Gucevičiaus gimnazijos bendrabučio remontui, pritaikant patalpas Pagalbos mokiniui, mokytojui ir mokyklai centro veiklai (510 000 Lt).

Savivaldybės administracija reagavo į Kontrolieriaus pateiktas pastabas ir pateikė prašymą dėl galimybės imti iš kredito įstaigų iki 2 mln. Lt paskolą, neviršijant teisės aktais nustatytų skolinimosi limitų, bei pakoregavo finansuojamų projektų sąrašą.

Įvertinus naujus duomenis, Kontrolierius pateikė Savivaldybės tarybai išvadą, kad Kupiškio rajono savivaldybės skolinimosi limitai leidžia Savivaldybei imti iki 2 mln. Lt ilgalaikę paskolą Savivaldybės vandentvarkos, griovių ir hidrotechninių statinių, stadiono, kultūros centro, muziejaus pastatų, gimnazijos mokomojo korpuso rekonstrukcijos investiciniams projektams, tarp jų finansuojamų iš Europos Sąjungos paramos lėšų, įgyvendinti.

Atlikus vertinimą, **ar Kupiškio rajono savivaldybė turi galimybę suteikti garantiją dėl uždarnosios akcinės bendrovės „Kupiškio autobusų parkas“ imamos 100 tūkst. Lt paskolos,** neviršydama teisės aktais nustatytų skolinimosi rodiklių, Kontrolierius pateikė Savivaldybės tarybai išvadą, kad Kupiškio rajono savivaldybės skolinimosi rodikliai leidžia Savivaldybei suteikti iki 100 tūkst. Lt garantiją dėl uždarnosios akcinės bendrovės „Kupiškio autobusų parkas“ imamos 100 tūkst. Lt paskolos autobusų parkui atnaujinti.

Atlikus **trumpalaikės paskolos 800 tūkst. Lt ėmimo galimybių vertinimą,** Kontrolierius pateikė Savivaldybės tarybai išvadą, kad teisės aktais nustatyti savivaldybės skolinimosi rodikliai, sąlygos ir audito metu nustatyti faktiniai duomenys apie savivaldybės biudžeto vykdymą bei įsipareigojimus, suteikia Savivaldybei galimybę imti 800 tūkst. Lt trumpalaikę paskolą iš valstybės biudžeto ir naudoti ją biudžetinių įstaigų darbo užmokesčiui ir socialinio draudimo įmokoms mokėti.

Savivaldybės trumpalaikių ir ilgalaikių paskolų suma 2008 metais neviršijo metinio limitu, nustatyto 2008 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme.

Prašymų, skundų nagrinėjimas

Kontrolieriaus tarnyba pagal Vietos savivaldos įstatymo nuostatas nagrinėja prašymus ir skundus, kuriuose pateikiama institucijos kompetencijai priskirta informacija.

Savivaldybės kontrolierius 2008 metais išnagrinėjo 3 gyventojų skundus.

Atlikus patikrinimą pagal skundą, kodėl UAB „Kupiškio butų ūkis ir vandentiekis“ išrašo sąskaitose mokėti abonentinį mokestį, jei yra jo paties iš bendrovės nupirktas vandens skaitiklis, nustatyti pažeidimai:

- UAB „Kupiškio butų ūkis ir vandentiekis“ individualiuose namuose neatlieka vandens skaitiklių patikrų nustatytais terminais. Piliečio, pateikusio skundą, name skaitiklio patikra neatlikta nuo 2002 metų.
- UAB „Kupiškio butų ūkis ir vandentiekis“ vykdo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo veiklą nepatvirtinus Savivaldybės taryboje vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plano.
- Kupiškio rajono savivaldybėje nepatvirtintas rajono bendrasis planas, nepatvirtintos viešojo vandens tiekimo teritorijų ribos.

Atsižvelgiant į nustatytus teisės aktų pažeidimus, Kontrolierius pateikė rekomendacijas UAB „Kupiškio butų ūkis ir vandentiekis“ direktoriui:

1. Inicijuoti ir teikti tvirtinti Savivaldybės tarybai infrastruktūros plėtrai ir ilgalaikio turto nusidėvėjimo atstatymui skirtų lėšų panaudojimo bendrovėje planą.
2. Inicijuoti ir teikti Savivaldybės tarybai tvirtinti Savivaldybės teritorijoje vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planą.
3. Inicijuoti ir teikti Savivaldybės tarybai tvirtinti bendrajame rajono plane viešojo vandens tiekimo teritorijų ribas.
4. Užtikrinti, kad individualiuose namuose vandens skaitiklių (skersmuo 15 mm ir 20 mm) patikros būtų atliekamos pagal reikalavimus (ne rečiau kaip 4 metai).
5. Mokesčių už geriamąjį vandenį ir nuotekų tvarkymą iš rajono gyventojų surinkimui pagaminti naujas, informatyvias ir gyventojų neklaidinančias atsiskaitymo knygeles.
6. Spręsti klausimą dėl išlaidų už vandens apskaitos skaitiklio įrengimo kompensavimą piliečiui, pateikusiam skundą.
7. Teikiant geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugas Kupiškio rajono gyventojams vadovautis Lietuvos Respublikos įstatymais ir norminiais aktais.

Rekomendacijų įgyvendinimas yra vienas iš Tarnybos veiklos vertinimo kriterijų, teikiantis grįžtamąją informaciją apie audito veiksmingumą. 2008 metais visiškai arba iš dalies įgyvendinta 53 proc. audito ataskaitose pateiktų rekomendacijų. Palyginti su praėjusiais metais, rekomendacijų įgyvendinimo rodikliai sumažėjo - 2007 metais visiškai arba iš dalies buvo įgyvendinta 60 proc. rekomendacijų. Tai rodo, kad mūsų rekomendacijos yra aktualios ir padeda audituojamiems subjektams tinkamai vykdyti savo veiklą ir pasiekti geresnių rezultatų. Tačiau visoms rekomendacijoms įgyvendinti reikalingi ir papildomi asignavimai. Taip pat nepasiekta, kad pagal nustatytus vertinimo kriterijus būtų vertinama visų Savivaldybės įstaigų ir institucijų (asignavimų valdytojų) veikla.

Teigiamą įtaką įgyvendinant rekomendacijas, kartu pabrėžiant ir audito svarbą, daro veiklos viešumas. Todėl Kupiškio rajono savivaldybės interneto svetainėje www.kupiskis.lt pateikta informacija apie Tarnybos veiklą, paskelbtos atliktų auditų ataskaitos ir išvados. Auditų ataskaitos ir išvados teikiamos Savivaldybės merui, Savivaldybės administracijos direktoriui bei audituotiems subjektams.

Savivaldybės kontrolieriaus 2007 metų veiklos ataskaitos santrauka 2008 metais buvo paskelbta spaudoje. Su žiniasklaida bendrauta tiek, kiek spaudos atstovams buvo įdomi Tarnybos veikla ir jos veiklos rezultatai.

Audito kokybė

Audito kokybės kontrolės pagrindinis tikslas - užtikrinti, kad visi auditai būtų atliekami pagal valstybinio audito reikalavimus bei kitas nustatytas tvarkas ir taisykles.

Pagal Valstybinio audito reikalavimus nustatyta dviejų etapų atlikto audito kokybės vertinimo sistema: vidinė ir išorinė.

Vidinę audito kokybės priežiūrą ir peržiūrą turi atlikti savivaldybių kontrolierių tarnybų vadovai bei nedalyvavę konkrečiame audite audito specialistai – kiti kontrolierių tarnybų darbuotojai. Esant nepakankamam Kupiškio rajono savivaldybės Kontrolieriaus tarnybos darbuotojų skaičiui neužtikrinamas Valstybinio audito reikalavimuose nustatytas audito kokybės peržiūros vykdymas.

Išorinę savivaldybių kontrolierių tarnybų auditų kokybės peržiūrą atlieka Valstybės kontrolė atskiro audito ir visos Kontrolieriaus tarnybos lygiu. *Šios peržiūros tikslas – įvertinti, kaip įgyvendinama audito kokybės kontrolės politika visos Kontrolieriaus tarnybos mastu bei atskiro audito lygiu, paskleisti geros praktikos pavyzdžius, nustatyti audito metodikos tobulinimo ir*

auditorių mokymo sritis, pateikti Valstybės kontrolės vadovybei informaciją apie audito kokybę. Vykdamt išorinę peržiūrą buvo aiškintasi, kaip laikytasi Valstybinio audito reikalavimų sudarant audito planą ir rengiant audito programą, nustatant rizikingas veiklos sritis, pasirenkant audito apimtis, renkant audito įrodymus, forminant audito darbo dokumentus, atliekant įvertinimus, rengiant audito ataskaitą ir audito išvadą bei atliekant vidinę audito kokybės priežiūrą ir peržiūrą.

Valstybės kontrolė 2008 metais mūsų Tarnybos nevertino dėl kontrolieriaus ligos.

Tarnybos ištekliai

Tarnyba finansuojama iš Savivaldybės biudžeto. Asignavimų dydį nustato ir skiria Savivaldybės taryba. Asignavimų valdytojas - Kontrolieriaus tarnyba. Buhalterinę apskaitą tvarko ir atskaitomybę rengia Savivaldybės administracijos buhalterinės apskaitos skyrius. Tarnybai skirti biudžeto asignavimai 2008 metams sudarė 49,6 tūkst. Lt, faktiškai gauta ir panaudota - 46,7 tūkst. Lt.

Gebėjimų ugdymas

Siekiant užtikrinti tinkamą audito proceso organizavimą, aukštą specialistų kvalifikaciją ir audito kokybę, Tarnyboje daug dėmesio skiriama mokymuisi ir nuolatiniam kvalifikacijos tobulinimui. 2008 metais dalyvauta 11 mokymo priemonių, kurių bendra mokymo trukmė – 70 akademinų valandų. Daugiausia dėmesio skirta kvalifikacijai audito srityje tobulinti (finansinis, veiklos ir valdymo auditas), specifinių sričių žinioms gilinti (viešieji pirkimai, darbo teisė).

Audito aplinka nuolat kinta, technologijos tobulėja, taikomi nauji audito metodai. Šių iššūkių skatinama kontrolierė 2009 metais planuoja intensyviai ruošti viešojo sektoriaus apskaitos ir atskaitomybės reformai. Pradėjus įgyvendinti Viešojo sektoriaus apskaitos ir atskaitomybės standartus, kurie lems esminius pokyčius biudžeto ir biudžetinių įstaigų apskaitoje, bus pereinama nuo šiuo metu biudžetinių įstaigų apskaitoje taikomo modifikuoto pinigų principo, prie kaupimo principo. Tai reiškia, kad tiek biudžetinių įstaigų veikla, tiek ir apskaita bus orientuojama į veiklos rezultatą. Tam būtina ruošti iš anksto.

Tikiuosi konstruktyvaus dalykinio bendravimo ir bendradarbiavimo su visomis suinteresuotomis šalimis.

Dėkoju už supratimą ir pastangas siekiant bendro tikslo - išmintingai valdyti ir naudoti Savivaldybės turta, lėšas ir kitus išteklius bei gerinti rajono žmonėms teikiamų paslaugų kokybę.